

برنج یکی از پرمصرف ترین غذاهای جهان است که در همه جا طرفدار دارد. با این حال عموم مردم، شناخت و درک درستی از چگونگی پیدایش برنج و گسترش آن در سراسر جهان، ندارند. به همین جهت تصمیم گرفتیم تا در این مقاله به تحلیل پیدایش و گسترش برنج و غذاهای برنجی در جهان بپردازیم.

آسیا

بر اساس سندها و مدرک های تاریخی، برنج نخستین بار در حاشیه های رودخانه ی یانگ تسه در چین کاشت و بهره برداری شد. مطالعه ها نشان می دهند که در آغاز، برنج به شکل امروزی آن فرآوری نمیشد و پس از دوره ها کاشت و برداشت و آزمون روش های مختلف، کشاورز ها دریافتند که چگونه برنج را به شکل امروزی آن و در بسته بندی و کیسه های مخصوص، تهیه و تامین کنند. برنج وحشی نخستین گونه ی برنجی بود که در آغاز کشت می شد و رفته رفته جای خود را به برنج سفید داد.

با این حال روند رشد و بهره برداری از برنج و البته طراحی و بسته بندی کیسه برنج، به سرعت رشد کرد و تا پیش از میلاد مسیح، هند و نپال نیز به دو تامین کننده ی مهم برنج تبدیل شدند. سال ها پیش (۲۰۰۳)، پژوهش گر هایی از کره جنوبی پس از پژوهش هایی، ادعا کردند که قدیمی ترین برنج، به دوازده هزار سال پیش و به کشور چین باز می گردد.

پس از این، هند و نپال را می توان جزو کشورهای پیش تاز در تولید و کاشت برنج (به شکل امروزی آن) نام برد که البته هنوز هم در بخش هایی از آن، برنج وحشی یافت می شود. در قرون وسطی بود که شیوه های تولید و پخت برنج به سرعت به قاره ی اروپا و به ویژه کشورهای جنوبی آن راه یافت. با این حال فراموش نکنیم که ماجراجویی های اسکندر مقدونی در آسیا نیز نقش مهمی در راه یافتن این دانه ی پرطرفدار به قاره ی اروپا داشت.

خاورمیانه

ایران، عراق، یمن، مصر و فلسطین، از جمله کشورهای مهم خاورمیانه هستند که به تولید و کشت برنج می پردازند. در ایران ساحل های جنوبی دریای کاسپین، بخش های جنوبی عراق، دلتای رودخانه ی نیل در مصر و دره ی اردن در فلسطین، از جمله ناحیه های برنج خیز خاورمیانه هستند. با این حال کشور های یاد شده چندان در طراحی و بسته بندی کیسه های برنج موفق نبودند.

اروپا

قرن دهم میلادی را شاید بتوان مهم ترین دوره ی گسترش برنج در اروپا دانست. نا گفته نماند که مسلمان ها نقش مهمی در گسترش برنج در اروپا داشتند، هرچند تا مدتی پس از جنگ های صلیبی، کشت برنج در اروپا متوقف شد. در قرن پانزده بود که برنج راه خود را به سمت ایتالیا و از آن جا فرانسه پیدا کرد و رفته رفته، همه ی قاره ی سبز را در نوردید.

آمریکای لاتین و کارائیب

برنج ابتدا به آمریکای لاتین و برزیل راه یافت و سپس در تمام قاره ی جوان فراگیر شد. در ابتدا، این مهاجرهای اسپانیایی بودند که برنج آسیایی را به مردم مکزیک معرفی کردند. پس از این، پرتغالی ها و برده های آفریقایی شان، برزیلی ها را از نعمت برنج بهره مند ساختند و همین سبب شد تا پژوهش گر ها عنوان کنند که برده های آفریقایی، نقش موثری در معرفی برنج و گسترش مصرف آن در آمریکای لاتین و کارائیب داشته اند.

بزرگ ترین مزرعه ی برنج در جهان

اگر تولید و مصرف برنج را از ابتدا و آغاز مورد بررسی قرار دهیم، در می یابیم که قاره ی آسیا، به ویژه کشورهای شرقی و جنوب شرقی، نقش تعیین کننده ای در تامین برنج، بسته بندی و تولید کیسه برنج و البته گسترش مصرف برنج در جهان داشته اند. نگارنده بدون این که نقش دیگر کشورها و قاره ها را در تامین برنج نادیده بگیرد، باور دارد که قاره ی آسیا را می توان مزرعه و قطب صادرات برنج جهان نام داد. چین، هند، اندونزی، پاکستان، بنگلادش، ویتنام، تایلند، میانمار، فیلیپین و ژاپن، از جمله تولید کننده های عمده ی برنج در آسیا و البته جهان هستند که بیش از ۹۲ درصد برنج جهان را تامین می کنند. با این حال، آن چه مهم جلوه می کند، این است که کشور ما ایران، هنوز سهم قابل توجهی از این بازار را به دست نیاورده است. امید می رود که با پیگیری و برنامه ریزی بلند مدت، کشور ما هم بتواند در آینده ای نه چندان دور، در زمینه ی تولید برنج در جهان، حرفی برای گفتن داشته باشد.

